

Joan F. Mira

Neandertals al bar, 2

Per constatar l'extensió de l'antropofàgia, només cal mirar una estona la televisió cada dia, preferentment els noticiaris, o llegir una mica de premsa, com aquest diari que ell porta plegat sota el braç o com aquests fulls de diari de bronze que el senyor Neandertal té damunt la tauleta de bronze, i si els noticiaris i la premsa són de manufactura local, com ara alguns productes de València o de Madrid, el canibalisme és d'una ferocitat quotidiana, no hem avançat tant, i el visitant no sap si és un consol o una pena. En tot cas, amics meus —els diria—, els ossos que han trobat en una cova que es diu Atapuerca, prop de Burgos, els primers castellans ara com ara, els primers hispànics, els primers europeus, amb tanta satisfacció que dóna buscar-se precursors com més llunyans millor (ja se sap, i disculpeu el parèntesi: els europeus més antics són espanyols, no anglesos ni alemanys, el català més vell té quatre-cents mil anys, pam amunt pam avall, i tot això són rucades, però funcionen), aquests ossos humans i tan nostres, tenen senyals inequívocs de rascades igualment humanes: és a dir, segons criteri comú dels entesos, que van ser aprofitats a consciència per uns altres humans: els van pelar la carn amb raspadors de pedra, i fins els van fer foradets per menjar-se la substància i el moll de l'os, van ser escurats com ara escurem un porc o una vedella, i més encara: raspats i rascats fins a l'última fibra i fins a l'última engruna; segurament, afirmen els experts, no per cosa d'esperits ni rituals, no per apropiarse'n la força del cor, l'ànima o el cervell, sinó per simple alimentació, per menjar carn, que devia ser ben bona, ja que els van repelar tan a fons; carn crua, per cert, perquè si no vaig errat encara no s'havia inventat l'olla, la graella ni el simple rostit sobre el foc. De manera que així és com estan les coses, benvolguts cosins de Neandertal: una de les poques certeses que tenim de l'europeu més antic, el nou *Homo antecessor*, és que era caníbal a consciència, o carn de caníbals; això sí, fa l'efecte, vista l'edat que tenien els cossos dels ossos rascats, que li agradaven els infants i adolescents, la carn tendra; també en això en som dignes successors, ni reculem ni avancem. No queda del tot clar, però, si devoradors i devorats eren rigorosament de la mateixa espècie i varietat humanes: com que els ossos estudiats són de restes de menjar, podem saber com eren els devorats, però no els devoradors: no hi van deixar ossos seus, aquests.

És clar que la pràctica del canibalisme no es produeix mai entre membres del mateix clan: es mengen enemics, adversaris o, per què no, membres d'una altra espècie, i en qualsevol cas coneixem les restes de les víctimes, però no sabem res dels botxins, tal com passa tan sovint ara mateix, tot i que els investigadors policíacs arqueòlegs suggereixen que els devoradors podien ser membres d'una espècie diferent d'*Homo*, alguna variant d'*Homo erectus*, per exemple, contemporània de les víctimes. Perquè aquesta és la gran novetat, que em

pense que de tota manera ja sabíeu: que a Europa probablement vivien pel mateix temps espècies diferents del gènere *Homo*; que, per tant, l'evolució més recent no ha significat que necessàriament cada variant d'humanitat vinguera després de l'anterior, sinó que en alguns casos eren contemporànies, vivien, es devoraven els uns als altres. Així és com podria haver estat, si és que es demostra del tot; i així és sobretot com han passat les coses a la història fins als nostres dies: que semblen tots de la mateixa espècie, raça i varietat, però no ho som. Pareixem iguals, els mateixos gens, els mateixos ossos, el mateix crani, la mateixa fisiologia i tot, però en el fons, com vosaltres i nosaltres, som de races i espècies diferents: els alts i els baixets, els forts i els febles, els rics i els pobres, els bons i els dolents, els devoradors i els devorats. Si d'ací a molts milers d'anys, els ossos de la nostra ànima pogueren ser estudiats pels antropòlegs futurs, no sé quins senyals mostrarien i quines rascades; i no em direu que, a l'hora de distingir espècies humanes, els ossos de l'ànima no són més importants que els de l'esquelet. Suposant que haguéreu descobert ja l'ànima. En parlaré en una novel·la, que se'm fa llarga d'escriure.

“Si d'ací a molts milers d'anys, els ossos de la nostra ànima pogueren ser estudiats pels antropòlegs futurs, no sé quins senyals mostrarien i quines rascades; i no em direu que, a l'hora de distingir espècies humanes, els ossos de l'ànima no són més importants que els de l'esquelet”